

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2021)0114

2019–2020 m. ataskaitos dėl Šiaurės Makedonijos

2021 m. kovo 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2019–2020 m. Komisijos ataskaitų dėl Šiaurės Makedonijos (2019/2174(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, 2019 m. birželio 18 d. Tarybos išvadas ir 2019 m. spalio 17–18 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, dėl kurių buvo atidėti sprendimai dėl stojimo derybų su Šiaurės Makedonijos Respublika ir Albanijos Respublika pradžios,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl stojimo derybų su Šiaurės Makedonija ir Albanija pradžios, kuriomis buvo patvirtintos 2020 m. kovo 25 d. Tarybos išvados dėl plėtros ir stabilizacijos bei asociacijos proceso,
- atsižvelgdamas į 2017 m. rugpjūčio 1 d. pasirašytą ir 2018 m. sausio mėn. ratifikuotą Bulgarijos Respublikos ir Šiaurės Makedonijos Respublikos draugystės, geros kaimynystės ir bendradarbiavimo sutartį,
- atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 17 d. Galutinį susitarimą dėl nesutarimų, aprašytų Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijose 817 (1993) ir 845 (1993), sprendimo, 1995 m. laikinojo susitarimo galiojimo pabaigos ir strateginės Graikijos ir Šiaurės Makedonijos partnerystės sukūrimo, taip pat vadinamą Prespos susitarimu,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 17 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime paskelbtą Sofijos deklaraciją ir prie jos pridėtą Sofijos prioritetų darbotvarkę,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 10 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimą, vykusį pagal Berlyno procesą,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2020 m. kovo 27 d. Šiaurės Makedonija įstojo į NATO,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 5 d. Komisijos komunikatą „Stojimo proceso stiprinimas. Įtikima ES perspektyva Vakarų Balkanų šalims“ (COM(2020)0057),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planas“ (COM(2020)0641), jo priedą ir Komisijos tarnybų darbinį dokumentą – Vakarų Balkanų žaliosios darbotvarkės įgyvendinimo gaires,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 29 d. Komisijos komunikatą „2019 m. komunikatas

- dėl ES plėtros politikos“ (COM(2019)0260) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2019 m. ataskaita dėl Šiaurės Makedonijos“ (SWD(2019)0218),
- atsižvelgdamas į Zagrebo deklaraciją, dėl kurios buvo susitarta 2020 m. gegužės 6 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime vykstant vaizdo konferencijai,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 5 d. Tarybos išvadas dėl bendradarbiavimo su Vakarų Balkanų partneriais migracijos ir saugumo srityje stiprinimo,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 8 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą „Komunikatas dėl pasaulinio ES atsako į COVID-19 protrūkį“ (JOIN(2020)0011) ir į 2020 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatą „Parama Vakarų Balkanų šalims kovoti su COVID-19 ir atsigauti po pandemijos“ (COM(2020)0315),
 - atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „2020 m. komunikatas dėl ES plėtros politikos“ (COM(2020)0660) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2020 m. ataskaita dėl Šiaurės Makedonijos“ (SWD(2020)0351),
 - atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 19–20 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimui Salonikuose pirmininkavusios valstybės narės išvadas,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. Sofijoje įvykusį Berlyno proceso aukščiausiojo lygio susitikimą, kuriam bendrai pirmininkavo Bulgarija ir Šiaurės Makedonija,
 - atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 16 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą suteikti Šiaurės Makedonijai ES narystės siekiančios šalies kandidatės statusą,
 - atsižvelgdamas į Pržino susitarimą, kurį 2015 m. birželio 2 d. ir liepos 15 d. Skopjėje pasiekė keturios pagrindinės politinės partijos, ir į 2016 m. liepos 20 d. ir rugpjūčio 31 d. keturšalį susitarimą dėl jo įgyvendinimo,
 - atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją „Žiniasklaidos laisvės stiprinimas: žurnalistų apsauga Europoje, neapykantos retorika, dezinformacija ir platformų vaidmuo“¹,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 8 d. Europos Parlamento narių bendrą pareiškimą dėl stojimo derybų su Šiaurės Makedonija ir Albanija,
 - atsižvelgdamas į savo 2019 m. spalio 24 d. rezoliuciją dėl stojimo derybų su Šiaurės Makedonija ir Albanija pradžios²,
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl šios šalies,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0040/2021),
- A. kadangi Šiaurės Makedonija nuolat darė pažangą ir parodė konkretų įsipareigojimą siekdama narystės ES, sustiprindama tarpusavio pasitikėjimo aplinką, dėl to 2020 m.

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0320.

² Priimti tekstai, P9_TA(2019)0050.

kovo 26 d. buvo priimtas Europos Vadovų Tarybos sprendimas pradėti stojimo derybas;

- B. kadangi Šiaurės Makedonija turėtų būti vertinama atskirai pagal jos nuopelnus, atsižvelgiant į pažangą, padarytą įgyvendinant Europos Vadovų Tarybos nustatytus kriterijus, o stojimo į ES tvarkaraštį lemia reformų sparta ir kokybė; kadangi narystės ES perspektyva buvo pagrindinė reformų paskata, o plėtros procesas atliko lemiamą vaidmenį stabilizuojant Vakarų Balkanų šalis;
- C. kadangi teisinės valstybės principas yra pagrindinis kriterijus, pagal kurį vertinama demokratinių pokyčių ir pažangos siekiant įstoti į ES padėtis;
- D. kadangi dėl 2019 m. spalio 17–18 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimo atidėti stojimo derybų su Šiaurės Makedonija pradžia politinė padėtis šalyje tapo nestabili ir 2020 m. buvo paskelbti pirmalaikiai rinkimai;
- E. kadangi 2020 m. liepos 1 d. Europos Komisija pateikė derybų programos projektą;
- F. kadangi dėl piktnaudžiavimo stojimo procesu siekiant išspręsti ES valstybių narių kultūrinius ir istorinius ginčus būtų sukurtas pavojingas precedentas būsimiems likusių Vakarų Balkanų šalių stojimo procesams, ypač atsižvelgiant į šio regiono istorinį kontekstą;
- G. kadangi šalis išlaiko nuolatinį tempą įgyvendindama ES reformas, visų pirma pagrindinėse srityse, pvz., teisinės valstybės, kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, žvalgybos tarnybų bei viešojo administravimo reformos, taip pat demokratinių institucijų ir procedūrų veikimo;
- H. kadangi reikia toliau nuosekliai dėti pastangas įgyvendinant strategines su ES susijusias reformas, kurioms reikia bendro visų lyderių ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo;
- I. kadangi ES toliau yra visapusiškai įsipareigojusi remti Šiaurės Makedonijos strateginį pasirinkimą siekti Europos integracijos ir galiausiai narystės ES, paremtos teisinės valstybės principu, daugiataute harmonija ir gerais kaimyniniais santykiais, laikantis 2003 m. Salonikų darbotvarkės Vakarų Balkanų valstybėms;
- J. kadangi ES bendradarbiavimas su Vakarų Balkanų šalimis viršija bendradarbiavimą su bet kokių kitu regionu ir parodo abipusį strateginį įsipareigojimą;
- K. kadangi ES turėtų toliau skatinti investicijas ir plėtoti prekybos santykius su Šiaurės Makedonija, nes šios šalies ekonominis vystymasis yra itin svarbus;
- L. kadangi ES yra didžiausia Šiaurės Makedonijos prekybos partnerė – prekyba su ES sudaro 75 proc. šalies eksporto ir 62 proc. jos importo – ir teikia didžiausią finansinę paramą, dėl kurios šalis nuo 2007 m. naudojosi daugiau kaip 1,25 mlrd. EUR ES pasirengimo narystei lėšų;
- M. kadangi COVID-19 pandemija smarkiai kenkia Šiaurės Makedonijos ekonomikai ir priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią viruso plitimui, daro neigiamą įtaką nacionaliniam biudžetui;
- N. kadangi ES pasiūlė daugiausia pagalbos Šiaurės Makedonijai, kad būtų sušvelnintas COVID-19 pandemijos poveikis, mobilizuodama 66 mln. EUR skubiems sveikatos priežiūros poreikiams ir ekonominiam bei socialiniam atsigavimui po pandemijos;

kadangi ES Šiaurės Makedonijai numatė iki 160 mln. EUR makrofinansinės paramos lėšų;

- O. kadangi ES mobilizavo 3,3 mlrd. EUR kovai su koronaviruso pandemija Vakarų Balkanuose, įskaitant 38 mln. EUR neatidėliotinos paramos sveikatos sektoriui, 467 mln. EUR – sveikatos sistemų atsparumui sustiprinti ir pandemijos socialiniam bei ekonominiam poveikiui sušvelninti, 750 mln. EUR – makrofinansinei paramai, 385 mln. EUR – paramai privačiam sektoriui ir jo gaivinimui ir 1,7 mlrd. EUR Europos investicijų banko lengvatinių paskolų;
 - P. kadangi Šiaurės Makedonija ir toliau yra vienas iš pagrindinių neteisėtos migracijos tranzito maršrutų;
 - Q. kadangi Vakarų Balkanų šalių regioninis bendradarbiavimas yra nepaprastai svarbus siekiant išsaugoti ir sustiprinti šių šalių stabilumą ir padidinti regiono gerovę; kadangi geri kaimyniniai santykiai yra būtini, kad Šiaurės Makedonija darytų pažangą siekdama narystės ES;
 - R. kadangi Prespos susitarimas ir Sutartis dėl gerų kaimyninių santykių yra istoriniai susitarimai, kurie yra stabilumo ir susitaikymo visame Vakarų Balkanų regione modelis ir kuriais buvo pagerinta gerų kaimyninių santykių bei regioninio bendradarbiavimo padėtis;
 - S. kadangi Europos Vadovų Taryba iki šiol nepatvirtino Šiaurės Makedonijai skirtos derybų programos, taip kenkdama Sąjungos patikimumui ir sumažindama ES pajėgumą skatinti pokyčius Vakarų Balkanuose;
 - T. kadangi 2020 m. kovo mėn. po to, kai įsigaliojo istorinis Prespos susitarimas ir Šiaurės Makedonijos ir Bulgarijos draugystės sutartis, šalis tapo 30-ąja NATO valstybe nare ir ES nusprendė pradėti stojimo derybas;
 - U. kadangi prisijungimas prie NATO 2020 m. yra aiškus žingsnis link didesnio stabilumo, sąveikumo ir gynybos integravimo į Euroatlantinę bendruomenę, dėl kurių didėja šalies galimybės galimai įstoti į ES;
 - V. kadangi Konferencija dėl Europos ateities gali padėti stiprinti Vakarų Balkanų šalių stojimo į ES siekius;
 - W. kadangi visateisė Šiaurės Makedonijos narystė ES atitinka pačios Sąjungos politinius, saugumo ir ekonominius interesus;
1. palankiai vertina Šiaurės Makedonijos aiškią strateginę kryptį ir įsipareigojimą siekti ES integracijos, kaip matyti iš tęsiamo su stojimu susijusių reformų įgyvendinimo ir veiksmų siekiant spręsti dvišalius klausimus su kaimyninėmis šalimis;
 2. pakartoja, kad visapusiškai remia 2003 m. Salonikuose Europos Vadovų Tarybos priimtą įsipareigojimą, kad Vakarų Balkanų šalių ateitis yra Europos Sąjungoje;
 3. ragina ES valstybes nares laikytis savo įsipareigojimų ir parodyti aiškią politinę valią, kad Taryba galėtų patvirtinti derybų programą ir kuo greičiau surengti pirmąją tarpvyriausybę konferenciją su Šiaurės Makedonija siekiant išvengti tolesnio vėlavimo, patvirtinant stojimo proceso patikimumą ir objektyvumą;

4. primena valstybėms narėms, kad plėtros politika turi būtų grindžiama objektyviais kriterijais ir jai neturi trukdyti vienašaliai interesai; pakartoja, kad ES plėtros politika yra veiksmingiausia Sąjungos užsienio politikos priemonė ir, jei ji ir toliau bus ardoma, padėtis artimiausiose ES kaimyninėse šalyse galėtų tapti nestabili;
5. reiškia solidarumą su Šiaurės Makedonijos gyventojais ir mano, kad svarbu užtikrinti su pasiryžimu teikiamos aktyvios paramos Šiaurės Makedonijos pažangai siekiant narystės Europos Sąjungoje tęstinumą;
6. teigiamai vertina tai, kad 2023 m. Šiaurės Makedonija pirmininkaus Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai (ESBO);
7. mano, kad ši Konferencija dėl Europos ateities atitinkamai turėtų būti pakviesti ir joje aktyviai dalyvauti Šiaurės Makedonijos ir kitų Vakarų Balkanų šalių, tiek vyriausybinių, tiek pilietinės visuomenės, įskaitant jaunimą, lygmens atstovai;
8. primygtinai ragina Šiaurės Makedonijos valdžios institucijas ir politines partijas toliau dėti bendru sutarimu grindžiamas pastangas stiprinti demokratiją ir transformacijos procesą, tęsti kovą su korupcija ir stiprinti teisinę valstybę, gerus kaimyninius santykius bei regioninį bendradarbiavimą, kartu gerinant žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės aplinką;
9. primena, kad pažanga stojimo derybose, vertinama pagal peržiūrėtą plėtros metodiką, ir toliau priklauso nuo nuolatinių, esminių ir negrįžtamų reformų visose pagrindinėse srityse;

Teisinė valstybė

10. pabrėžia, kad itin svarbu puoselėti teisinę valstybę vykdant teismų reformas ir nuosekliai vykdant baudžiamąjį persekiojimą aukšto rango pareigūnų korupcijos ir nusikaltėlių tinklų atžvilgiu;
11. palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant neatidėliotinių reformų prioritetus ir imantis tolesnių veiksmų, atsižvelgiant į Venecijos komisijos bei Vyresniųjų ekspertų grupės sisteminius teisinės valstybės principo klausimais rekomendacijas;
12. pripažįsta, kad priimti teisės aktai dėl korupcijos ir interesų konfliktų prevencijos, lobistinės veiklos, galimybės gauti informaciją, informatorių apsaugos bei prokuratūros, ir ragina juos veiksmingai ir nuosekliai įgyvendinti;
13. atkreipia dėmesį į tai, kad vyriausybė priėmė du reformų planus, t. y. „Europe at home“ darbotvarkę ir kovos su korupcija veiksmų planą, kuriais siekiama supaprastinti reformų darbotvarkę atrinktose prioritetinėse srityse pagal peržiūrėtos stojimo metodikos pagrindines grupes;
14. primena, kad reikalingi pakankami finansiniai ir žmogiškieji ištekliai siekiant užtikrinti, kad valstybinių įstaigų tarnautojų atžvilgiu būtų veiksmingai ir nuosekliai imamasi atgrasomųjų, prevencinių, nustatymo ir iniciatyvių tyrimų veiksmų bei taikomi sankcijų mechanizmai, taikant priemones, apimančias interesų konfliktus, lobistinę veiklą, etikos kodeksus ir informatorių apsaugą;
15. palankiai vertina ministro pirmininko pavaduotojo, atsakingo už kovą su korupcija ir nusikalstamumu, tvarų vystymąsi ir žmogiškuosius išteklius, pareigybės sukūrimą, nes

tai – aiškus politinio įsipareigojimo prioriteto tvarka spręsti šiuos klausimus ženklas;

16. primygtinai ragina veiksmingai įgyvendinti priemones, skirtas teismų ir prokuratūros profesionalumui, nepriklausomumui, sąžiningumui ir atskaitomybei užtikrinti, be kita ko, veiksmingai įgyvendinant etikos kodeksus ir svarbų Prokuratūros įstatymą, užtikrinant tvarius sprendimus Specialiosios prokuratūros nagrinėjamų bylų atžvilgiu ir atskaitomybę už nusikaltimus, susijusius su didelio masto neteisėto pokalbių klausymosi byla; ragina visas teismines institucijas dėti papildomas pastangas ir padėti atkurti visuomenės pasitikėjimą teisminėmis institucijomis;
17. palankiai vertina veiksmus, kuriais stiprinamas teisminių institucijų nešališkumas, skaidrumas ir atskaitomybė Teismų tarybai imantis iniciatyvių veiksmų, ir ragina veiksmingai įgyvendinti peržiūrėtą įstatymą dėl Prokuratūros tarybos; raginai visiškai pasinaudoti mechanizmais siekiant sustiprinti teisminių institucijų profesionalumą ir sąžiningumą, atliekant patikrinimus, finansinius tyrimus ir turto konfiskaciją; yra susirūpinęs dėl ribotos teisės kreiptis į teismą COVID-19 pandemijos metu, ragina valdžios institucijas paspartinti teisminių institucijų ir susijusios administracijos skaitmeninimą;
18. skatina užbaigti institucines reformas ir įgyvendinti vykdomas reformas saugumo ir žvalgybos sektoriuose, užtikrinant naujos Nacionalinės saugumo agentūros ir Operatyvinės techninės agentūros finansinį, veiklos ir funkcinį nepriklausomumą ir prasmingą slaptųjų tarnybų parlamentinę priežiūrą;
19. ragina toliau aktyviai dėti pastangas siekiant sistemingai kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija, taikant sistemingas prevencijos priemones, atliekant finansinius tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą už finansinius nusikaltimus, įskaitant pinigų plovimą ir terorizmo finansavimą, ir patvirtinant atitinkamas sankcijas; ragina toliau dėti pastangas, kad būtų pradėtos operacijos, kuriomis siekiama išardyti nusikaltėlių tinklus, susijusius su įvairių formų neteisėta prekyba, pvz., šaunamaisiais ginklais, žmonėmis ir narkotikais; primygtinai ragina šalį toliau derinti savo teisės aktus su *acquis* ir atlikti sistemingus finansinius tyrimus bei gerinti neteisėtai įgyto turto nustatymą, paiešką, išaldymą, konfiskavimą ir valdymą;
20. ragina taikyti priemones, kuriomis būtų stiprinama neseniai įsteigta Turto susigrąžinimo tarnyba, ir gerinti kovą su pinigų plovimu bei ekonominiais nusikaltimais; ragina dėti daugiau bendrų pastangų siekiant kovoti su organizuotu, ekonominiu ir kibernetiniu nusikalstamumu, be kita ko, gerinant koordinavimą ir partnerystę su Europolu;
21. pripažįsta pažangą, padarytą kovos su plačiai paplitusia korupcija srityje, be kita ko, gerinant aukšto lygio korupcijos, piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ir neteisėto praturtėjimo bylų tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir teismo proceso rezultatus; pažymi sustiprinto vadovaujamo Korupcijos prevencijos komisijos vaidmens ir bendradarbiavimo su ja šiuo atžvilgiu svarbą;
22. primygtinai ragina prokuratūrą išnagrinėti rimtas bylas ir aktyviai toliau stebėti kovos su korupcija ir audito agentūrų bei informatorių nurodytas svarbias bylas;
23. primygtinai ragina Šiaurės Makedonijos valdžios institucijas tęsti ir intensyvinti pastangas siekiant kovoti su radikalėjimu ir terorizmu ir spręsti užsienio teroristų kovotojų klausimą nuolat tarpvalstybiniu mastu keičiantis informacija ir stiprinant saugumo agentūrų ir pilietinės visuomenės organizacijų (PVO), religinių lyderių, vietos

bendruomenių ir švietimo, sveikatos priežiūros bei socialinių institucijų bendradarbiavimą, taip pat dedant tinkamas reintegracijos pastangas;

Demokratinų institucijų veikimas

24. primena, kad konstruktyvų vaidmenį atliekanti opozicija yra nepaprastai svarbi *Sobranie* – Šiaurės Makedonijos Susirinkimo – veikimui ir priimant pagrindinius teisės aktus, pvz., dėl su ES ir NATO susijusių reformų proceso;
25. palankiai vertina tai, kad valdančiosios ir opozicinės Susirinkimo partijos dalyvavo priimant svarbiausius bendro nacionalinio intereso sprendimus; pažymi, kad tvirtesnis visų politinių partijų politinis dialogas yra išankstinė gero valdymo ir teisėkūros funkcionalumo sąlyga; ragina visas Parlamento partijas išlikti konstruktyvioms, nenaudoti nacionalistinės ir provokacinės retorikos ir gera valia dalyvauti politiniame dialoge, ypač dėl labai svarbių sveikatos srities, ekonominių, socialinių ir politinių pastangų, kuriomis siekiama įveikti COVID-19 krizę;
26. primena, kad Jeano Monnet dialogo procesas labai svarbus tvirtinant pasitikėjimą, stiprinant demokratinę kultūrą ir didinant parlamentinius gebėjimus sudarant palankesnes sąlygas politiniam dialogui Susirinkime; palankiai vertina konstruktyvų įvairių partijų dalyvavimą Jeano Monnet dialoge ir įsipareigojimą įgyvendinti jo išvadas bei sušaukti jo ketvirtąjį raundą;
27. primygtinai ragina Susirinkimą tobulinti teisėkūros procesą kuo labiau sumažinant pagreintų procedūrų naudojimą, didinant skaidrumą, laiku ir įtraukiai užtikrinant galimybes susipažinti su informacija apie teisėkūrą, taip pat rengiant tinkamas konsultacijas ir atliekant poveikio vertinimus; primena, kad reikia bendru sutarimu atnaujinti parlamentines darbo tvarkos taisykles, siekiant suteikti daugiau galių Susirinkimui ir stiprinti teisėkūros, priežiūros bei biudžeto kontrolės mechanizmus; dar kartą primena, kad svarbu bendradarbiauti su pilietine visuomene ir jai skirti tvarų finansavimą, siekiant užtikrinti patikimą viešųjų institucijų kontrolę;
28. atkreipia dėmesį į tai, kad 2020 m. liepos 15 d. parlamento rinkimai vyko sklandžiai, primena, kad jų teisiniam stabilumui vis dėlto pakenkė dažnos teisinės ir reguliavimo sistemos peržiūros; pabrėžia, kad reikia visapusiškai įgyvendinti likusias rekomendacijas, pateiktas galutinėje ESBO Demokratinų institucijų ir žmogaus teisių biuro (ODIHR) ataskaitoje, įskaitant savalaikę, įtraukią ir išsamią rinkimų kodekso peržiūrą prieš būsimus rinkimus, ir toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad rinkėjų sąrašai būtų atnaujinti ir tikslūs;
29. ragina imtis papildomų priemonių siekiant didinti politinių partijų finansavimo skaidrumą ir užtikrinti demokratinio, konkurencingo ir reprezentatyvaus veikimo partijos viduje mechanizmus, be kita ko, vykdant tinkamą nepriklausomą priežiūrą; primena, kad reikia veiksmingai įgyvendinti Valstybės audito tarnybos rekomendacijas;
30. ragina naująją vyriausybę pirmenybę teikti viešojo administravimo reformai įtvirtinant ir sistemingai taikant nuopelnais grindžiamus standartus skiriant į valstybines pareigas ir paaukštinant, skatinant skaidrumo kultūrą, profesinį nepriklausomumą, atskaitomybę, sąžiningumą ir teisingą lyčių bei tautinį atstovavimą valstybės tarnyboje ir valstybės valdomose įmonėse, kartu užtikrinant tinkamą informatorių apsaugą; ragina imtis visapusiškų tolesnių veiksmų atsižvelgiant į Valstybinės korupcijos prevencijos komisijos rekomendacijas;

31. primygtinai ragina valdžios institucijas užtikrinti visapusišką skaidrumą toliau gerinant galimybes susipažinti su informacija, įskaitant informaciją apie COVID-19, užtikrinant reguliarių įvairių agentūrų informacijos atnaujinimą per atvirą vyriausybės duomenų portalą ir visapusišką Laisvos prieigos prie viešosios informacijos apsaugos agentūros funkcionalumą;
32. ragina valdžios institucijas susigrąžinti ir atverti atitinkamus Jugoslavijos slaptosios tarnybos archyvus; mano, kad skaidrus totalitarinio režimo praeities vertinimas, įskaitant slaptųjų tarnybų archyvų atvėrimą, yra dar vienas žingsnis siekiant demokratizacijos, atskaitomybės bei institucijų pajėgumų stiprinimo ir šalyje, ir visame Vakarų Balkanų regione;
33. tvirtina, kad reikia toliau didinti ES finansavimo skaidrumą ir matomumą, užtikrinant veiksmingą kontrolę, auditą ir tolesnius veiksmus;

Pagrindinės teisės

34. pabrėžia savo paramą pastangoms užtikrinti įtraukią politiką, skirtą visų piliečių pagrindinėms laisvėms ir teisėms apsaugoti, ypatingą dėmesį skiriant moterims, jaunimui, neįgaliesiems, tautinėms bendruomenėms, daugumai nepriklausančioms tautinėms grupėms, LGBTIQI+ asmenims ir nekvalifikuotiems bedarbiams; ragina valdžios institucijas sušvelninti neproporcingai žalingą COVID-19 pandemijos poveikį daugumai nepriklausančioms bendruomenėms ir aktyviau kovoti su nelygybe;
35. teigiamai vertina tai, kad religijos, minties ir sąžinės laisvė toliau buvo užtikrinama ir kad diskriminacija dėl religijos apskritai yra draudžiama;
36. ragina nacionalinę koordinavimo įstaigą, atsakingą už nacionalinio veiksmų plano dėl JT neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimą, sistemingai bendradarbiauti su paramos neįgaliesiems organizacijomis; pabrėžia, kad reikia atlikti tolesnį deinstitutionalizavimą ir panaikinti nuostatas, pagal kurias galima nesavanoriškai atimti laisvę; pabrėžia, kad būtina neįgaliųjų socialinei apsaugai ir deramoms jų gyvenimo sąlygoms užtikrinti reikalingi atitinkami ištekliai ir infrastruktūra; palankiai vertina nacionalinį veiksmų planą dėl JT neįgaliųjų teisių konvencijos ir tai, kad nacionalinė koordinavimo įstaiga, atsakinga už šios konvencijos įgyvendinimą, reguliariai rengia posėdžius;
37. palankiai vertina didesnę dėmesį romų įtraukties politikai ir jos finansavimą ir primygtinai ragina valdžios institucijas gerinti įgyvendinimo, koordinavimo, stebėsenos ir lėšų panaudojimo tempą ir pajėgumus, be kita ko, būsto ir aktyvios darbo rinkos politikos srityse, laikantis 2019 m. Poznanės deklaracijos dėl romų integracijos vykdant ES plėtros procesą; ragina valdžios institucijas užtikrinti netrukdomą įstatymo dėl reglamentuojamo civilinio statuso neturinčių asmenų įgyvendinimą ir išspręsti romų asmens dokumentų neturėjimo problemą;
38. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į plačiai paplitusią neapykantos retoriką, be kita ko, socialinėje žiniasklaidoje, visų pirma nukreiptą prieš romus, LGBTI+ asmenis ir kitas pažeidžiamas grupes, šalis ir tautas; ragina veiksmingai įgyvendinti atitinkamą reglamentavimo sistemą, užtikrinant aiškų skirtumą tarp laisvų viešų diskusijų ir neapykantos retorikos, garbės ir orumo įžeidimo ar smurto kurstymo, stiprinant baudžiamojo persekiojimo pajėgumus siekiant apsaugoti nuo neapykantos nusikaltimų, neapykantos retorikos ir smurto dėl lyties; yra susirūpinęs dėl brutalaus policijos elgesio su pažeidžiamomis bendruomenėmis atvejų;

39. palankiai vertina teigiamus žingsnius siekiant institucinės paramos LGBTI+ asmenų žmogaus teisių skatinimui, tačiau pažymi, kad LGBTI+ bendruomenės diskriminavimas vis dar yra paplitusi problema ir kad valstybės institucijos turėtų teikti pirmenybę reglamentavimo sistemos įgyvendinimui; ragina imtis aktyvesnių veiksmų siekiant kovoti su neapykantos retorika ir neapykantos nusikaltimais prieš LGBTI+ asmenis, skatinti pranešti apie šiuos nusikaltimus ir užkirsti kelią nebaudžiamumui;
40. palankiai vertina tai, kad vėl priimti kovos su diskriminacija teisės aktai, dėl kurių balsavo visos politinės partijos, ir palankiai vertina skaidrų Apsaugos nuo diskriminacijos komisijos skyrimo procesą, taip užtikrinant visų marginalizuotų grupių apsaugą ir įtrauktį; ragina Susirinkimą priimti teisės aktus, pagal kuriuos būtų galima taikyti supaprastintą, skaidrią ir prieinamą teisinio lyties pakeitimo pripažinimo procedūrą, grindžiamą apsisprendimo teise, ir užkirsti kelią diskriminacijai dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; atkreipia dėmesį į 2019 m. birželio mėn. pirmą kartą organizuotas Skopjės LGBTI asmenų eitynes;
41. ragina toliau dėti konstruktyvias pastangas siekiant stiprinti apskritai ramius tautinių grupių tarpusavio santykius, pripažinti, apsaugoti ir teikti tinkamą paramą visoms bendruomenėms ir jų kultūros paveldui; ragina apsaugoti daugumai nepriklausančių bendruomenių teises ir užtikrinti tinkamą jų integraciją bei atstovavimą viešajame gyvenime ir žiniasklaidoje, užtikrinant pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius institucijoms, atsakingoms už su mažumomis susijusią politiką, visapusiškai pasinaudojant didesniais Bendruomenių teisių įgyvendinimo agentūros įgaliojimais stebėti ir orientuoti viešąsias institucijas, joms vykdant teisinius įsipareigojimus mažumoms;
42. ragina Šiaurės Makedoniją toliau įgyvendinti Ochrido pagrindų susitarimą; pritaria tam, kad būtų iš naujo išnagrinėtas Kalbų vartojimo įstatymas, atsižvelgiant į Venecijos komisijos rekomendacijas, pateiktas konsultuojantis su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais; teigiamai vertina tai, kad įsteigta agentūra ir inspekcija, kurios prižiūri bendrą Kalbų vartojimo įstatymo įgyvendinimą, ir primena, kad reikia suteikti vienodas ir nediskriminacines švietimo mažumų kalbomis galimybes;
43. ragina Politinės sistemos ir bendruomenių tarpusavio santykių ministeriją didinti socialinę sanglaudą įgyvendinant strategiją „viena visuomenė visiems“ ir primygtinai ragina valdžios institucijas spręsti likusias diskriminacijos, atskirties ir nepakankamo atstovavimo problemas; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad visoms Šiaurės Makedonijoje gyvenančioms mažumoms būtų teikiama tinkama parama ir jos gyventų nebauginamos ir niekaip nediskriminuojamos;
44. teigiamai vertina tai, kad nuolat gerėja padėtis vykdant viešas konsultacijas, ir ragina daryti tolesnę pažangą užtikrinant prasmingą ir savalaikį pilietinės visuomenės įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus įvairiose politikos srityse, taip pat užtikrinant nevyriausybinio sektoriaus finansinį tvarumą; pažymi, kad turėtų būti rengiamos tinkamos konsultacijos dėl biudžeto pertvarkos, kuri neturėtų pakenkti pilietinės visuomenės sektoriaus tvarumui;
45. ragina Šiaurės Makedoniją užtikrinti pagrindinių teisių įstaigų funkcinių nepriklausomumą, tinkamą lėšų skyrimą joms ir visiškai skaidrų, įtraukų ir nuopelnais grindžiamą jų narių skyrimą, taip padedant gerinti žmogaus teisių padėtį šalyje; teigiamai vertina tai, kad paskirtas naujas ombudsmenas, ir ragina glaudžiau bendradarbiauti su pilietine visuomene; palankiai vertina ombudsmeno tarnybos

stiprinimą ir primygtinai ragina valdžios institucijas aktyviau įgyvendinti jo rekomendacijas; teigiamai vertina tai, kad ombudsmeno tarnyboje sukurtas policijos išorės priežiūros mechanizmas, ir ragina toliau dėti pastangas siekiant spręsti policijos nebaudžiamumo problemą sistemingai įgyvendinant apsaugos nuo netinkamo policijos elgesio priemones, naudojantis tikrai nepriklausomais tyrėjais ir tobulinant policijos stebėsenos mechanizmus;

46. teigiamai vertina pastarojo meto Smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir apsaugos nuo jo įstatymo atnaujinimą; primygtinai ragina valdžios institucijas veiksmingai įgyvendinti šiuos įstatymus, užkirsti kelią smurtui dėl lyties ir smurtui prieš vaikus ir suteikti apsaugą nustatant veiksmingą įrodymų rinkimo ir nusikaltėlių baudžiamojo persekiojimo mechanizmą; pabrėžia prevencijos priemonių, taip pat smurto dėl lyties ir smurto šeimoje aukų, kurių dar labiau padaugėjo dėl COVID-19 pandemijos, apsaugos ir paramos joms svarbą;
47. primygtinai ragina Šiaurės Makedoniją didinti pastangas lyčių lygybės ir moterų teisių srityje, be kita ko, pirmenybę teikiant lyčių aspekto integravimui ir aktyvesniam bendradarbiavimui su pilietine visuomene, visų pirma su moterų organizacijomis;
48. ragina Šiaurės Makedonijos teisės aktų leidejus ir visas politines partijas imtis veiksmų siekiant pagerinti atstovavimą moterims visose su sprendimų priėmimu susijusiose pareigose, į kurias renkama arba skiriama, atsižvelgiant į teigiamas atstovavimo parlamente, kuriam, nustačius privalomas lyčių kvotas, buvo sudarytos palankesnės sąlygos, tendencijas; ragina valdžios institucijas toliau spręsti nepakankamo moterų darbuotojų teisių įgyvendinimo, lyčių nelygybės ir vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo darbo rinkoje problemas, imtis veiksmų dėl lyčių stereotipų, diskriminacijos teisės nuostatose, susijusiose su motinystės atostogomis, ir priekabiavimo darbo vietoje ir užtikrinti pakankamus vaikų priežiūros pajėgumus;
49. palankiai vertina šalies pastangas gerinti bendradarbiavimą neteisėtos migracijos valdymo, sienų apsaugos ir pabėgėlių, prieglobsčio prašytojų bei migrantų pagrindinių poreikių tenkinimo srityse; ragina toliau stiprinti tarptautinę apsaugą tiems asmenims, kuriems jos reikia, ir užkirsti kelią tarptautinės teisės pažeidimams, pvz., tariamam priverstiniam išsiuntimui; ragina valdžios institucijas pradėti taikyti aktyvaus stebėjimo mechanizmą ir imtis reikiamų veiksmų siekiant užkirsti kelią šiems tarptautinės teisės pažeidimams; pabrėžia, kad Šiaurės Makedonijos indėlis į Europos Sąjungos išorės sienų apsaugą yra itin svarbus, ir ragina ES intensyvinti savo paramą sienų apsaugai šiame regione; atkreipia dėmesį į pažangą, padarytą kovojant su prekyba žmonėmis ir neteisėtu žmonių gabenimu, ir primena, kad reikia sukurti perspektyvų neteisėtos migracijos srautų valdymo mechanizmą, taip pat kovoti su neteisėto žmonių gabenimo tinklais, nes šalis tebėra vieno iš pagrindinių migrantų tranzito maršrutų dalis; atkreipia dėmesį į vykstantį bendradarbiavimą ir remia susitarimo dėl statuso su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), kuriuo būtų sudarytos palankesnės sąlygos geriau apsaugoti sienas ir kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu visiškai laikantis pagrindinių teisių, galutinį patvirtinimą; ragina šalį imtis tolesnių veiksmų dėl migrantų integracijos, įskaitant grįžusių asmenų reintegraciją, strategijos priėmimo;

Žiniasklaida

50. pripažįsta, kad apskritai saviraiškos laisvei ir žiniasklaidos nepriklausomumui palanki aplinka turi būti toliau stiprinama gerinant teisinę sistemą, savireguliaciją ir nuosavybės bei reklamos rinkos skaidrumą, kartu didinant viešųjų ir privačiųjų

žiniasklaidos priemonių finansinį tvarumą ir nešališkumą, užtikrinant taisyklėmis grindžiamą žiniasklaidos finansavimą biudžeto lėšomis, skaidrumą ir politinės reklamos mažinimą, taip garantuojant sąžiningą konkurenciją ir nepriklausomą redakcijų politiką;

51. primygtinai ragina valdžios institucijas sparčiai įgyvendinti sisteminės žiniasklaidos reformas, kuriomis būtų sustiprinta konkurencija, padidintas visuomeninio transliuotojo ir žiniasklaidos reguliavimo institucijos nepriklausomumas bei pajėgumai ir remiama tiriamoji žurnalistika;
52. atkreipia dėmesį į veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant stiprinti žiniasklaidos savireguliaciją, sukuriant profesionalių internetinės žiniasklaidos priemonių registrą ir tobulinant profesinius standartus, pasinaudojant Žurnalistų darbo sąlygų chartija ir skaitmeninei žiniasklaidai skirtos tinkamų darbo sąlygų sutarties projektu;
53. primygtinai ragina priimti priemones, skirtas visuomeninio transliuotojo ir Garso ir audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų agentūros finansiniam ir veiklos nepriklausomumui užtikrinti; palankiai vertina minėtos agentūros pastangas stebėti žiniasklaidos nuosavybės skaidrumą ir kovoti su neapykantos retorika, diskriminacija ir grasinimais žurnalistams;
54. ragina visus politinėje ir žiniasklaidos aplinkoje veikiančius subjektus išlikti įtraukiamiems, taip užtikrinant teisingą atstovavimą visoms atitinkamoms politinėms pažiūroms, siekiant padėti piliečiams priimti informacija pagrįstą demokratinį sprendimą;
55. ragina toliau tobulinti teisinę sistemą, užtikrinant veiksmingas priemones žurnalistų saugumui didinti ir kovojant su nebaudžiamumu už nusikaltimus prieš žurnalistus; ragina veiksmingai ištirti fizines grėsmes ir žodinius išpuolius prieš žiniasklaidos specialistus;
56. yra susirūpinęs dėl dezinformacijos ir užsienio subjektų kišimosi kampanijų, kuriomis siekiama padidinti etninę įtampą, pakenkti šalies tarptautiniams santykiams ir reputacijai, iškreipti visuomenės nuomonę ir rinkimų procesą, taip pat kelti didelį pavojų žiniasklaidos laisvei, demokratinėi visuomenei ir institucijoms, pagrindinėms teisėms ir laisvėms bei teisinei valstybei;
57. pažymi, kad siekiant kovoti su paplitusia dezinformacija, melagingomis naujienomis ir nacionalistine bei neapykantos retorika labai svarbu užtikrinti žiniasklaidos laisvę ir skatinti kokybišką žurnalistiką bei gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis; pabrėžia, kad reikia ištirti dezinformacijos kampanijų ir užsienio subjektų kišimosi žiniasklaidos srityje kilmę; ragina Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) ir Komisiją gerinti koordinavimą ir strategiškai kovoti su dezinformacija bei hibridinėmis grėsmėmis, kuriomis siekiama pakenkti europinei perspektyvai visame regione; ragina kurti į Balkanų šalis orientuotą kovos su dezinformacija kompetencijos centrą;

Socialinės ir ekonominės reformos

58. atkreipia dėmesį į žalingą ekonominę ir socialinę COVID-19 poveikį ir reiškia paramą įvairioms priemonėms, kurių buvo imtasi siekiant jį sušvelninti; primygtinai ragina valdžios institucijas visapusiškai panaudoti tęsiamą su COVID-19 susijusią ES paramą ir atitinkamus mechanizmus, pasinaudojant Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų plano, kuriuo siekiama priartinti regioną prie ES bendrosios rinkos, teikiamomis galimybėmis; teigiamai vertina 4 mln. EUR skubią paramą sveikatos sektoriui ir

62 mln. EUR paramą socialiniam ir ekonominiam atsigavimui, kurią ES suteikė Šiaurės Makedonijai prasidėjus pandemijai ir kuri buvo papildyta 160 mln. EUR makrofinansinės pagalbos paskolomis paketu;

59. teigiamai vertina 70 mln. EUR vertės dotacijų paketą pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP II), siekiant finansuoti Vakarų Balkanų partnerių prieigą prie COVID-19 vakcinų; ragina Komisiją ir valstybes nares skirti pakankamą COVID-19 vakcinų kiekį visų Vakarų Balkanų šalių piliečiams; ragina plėtoti regioninį bendradarbiavimą sveikatos, visų pirma tarpvalstybinių ligų, srityje, siekiant sumažinti regionui tenkančią našta;
60. ragina vyriausybę pirmenybę teikti priemonėms, kuriomis siekiama sušvelninti ekonomikos nuosmukį ir tenkinti struktūrinius poreikius, pvz., šalinti trūkumus švietimo ir mokymo srityje, taip pat spręsti kvalifikuotų darbuotojų nutekėjimo ir investicijų į infrastruktūrą stokos problemas, skatinti įvairinimą, konkurenciją ir skaitmeninimą bei kovoti su neoficialia ekonomika; primena, kad svarbu stiprinti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) konkurenciją;
61. atkreipia dėmesį į vyriausybės pastangas priimti Minimalaus darbo užmokesčio įstatymą ir išplėsti socialinės paramos aprėptį; ragina valdžios institucijas modernizuoti mokesčių kodeksą, gerinti viešųjų sveikatos priežiūros ir sveikatos draudimo sistemų pajėgumus, aprūpinimą darbuotojais bei darbo sąlygas ir galimybes naudotis šiomis sistemomis; primygtinai ragina patvirtinti tikslines priemones, kuriomis būtų kovojama su vaikų skurdu ir energijos nepriteklumi, kurie padidėjo dėl pandemijos;
62. ragina stiprinti socialines ir ekonomines priemones demografinio nuosmukio ir protų nutekėjimo problemoms spręsti vykdant aktyvią darbo rinkos politiką, kuria mažinamas ilgalaikis nedarbas;
63. pabrėžia, kad būtina dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti nediskriminacines galimybes ES piliečiams patekti į darbo rinką, laisvę teikti paslaugas, abipusį profesinių kvalifikacijų pripažinimą ir netarifinių prekybos kliūčių pašalinimą;
64. primena, kad svarbu užtikrinti savalaikius, išsamius ir kokybiškus tarpsektorinius statistinius duomenis, ir primygtinai ragina šalį atlikti ilgai lauktą gyventojų surašymą;

Energetika, transportas ir aplinka

65. primena, kad vis dar reikia dėti daug pastangų, kad būtų pasiekti energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiosios energijos, tiekimo saugumo ir išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslai;
66. rekomenduoja sutelkti viešąsias investicijas į tvarų augimą ir darbo vietų kūrimą ir primygtinai ragina šalį didinti energijos tiekimo saugumą ir tvarumą didinant efektyvumą ir įvairinimą tvariai naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius;
67. teigiamai vertina tai, kad priimtas Energijos vartojimo efektyvumo įstatymas ir ragina Šiaurės Makedoniją jį įgyvendinti; teigiamai vertina pažangą, padarytą toliau užtikrinant, kad būtų laikomasi trečiojo energetikos teisės aktų rinkinio įsipareigojimų, ir kuriant integruotą regioninę energijos rinką pasitelkiant būsimas elektros energijos jungtis ir jungiamuosius dujotiekus su kaimyninėmis šalimis; ragina imtis veiksmų siekiant užtikrinti konkurenciją geležinkelių rinkoje, paspartinti atitinkamų geležinkelių koridorių statybą ir užtikrinti atitinkamų sienos kirtimo punktų funkcionalumą;

68. ragina Komisiją, atsižvelgiant į reikšmingą šalies pažangą per ataskaitinį laikotarpį ir kaip Sąjungos solidarumo ženklą, griežtai įgyvendinti principą „parama pagal pažangą“, visų pirma Šiaurės Makedonijos atžvilgiu įgyvendinant PNPP III arba Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planą;
69. palankiai vertina tai, kad priimtas Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planas ir žaliaji darbotvarkė, kuriais siekiama remti žaliąją ir skaitmeninę regiono pertvarką, taip pat skatinti platesnį regioninį ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą bei energetinį saugumą; primena jų potencialą stiprinti viešąją infrastruktūrą ir regionines jungtis, visų pirma pasitelkiant VIII-ąjį geležinkelių ir greitkelių koridorių su Bulgarija, jungiamuosius dujotiekius su Kosovu, Serbija ir Graikija, taip pat Aleksandrupolio suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo projektą; primena, kad svarbu plėtoti oro jungtis Vakarų Balkanų šalyse ir su ES valstybėmis narėmis; pabrėžia, kad visomis investicijomis pagal ekonomikos ir investicijų planą turi būti remiami Paryžiaus susitarimo ir ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslai, taip pat jos turėtų apimti *ex ante* poveikio aplinkai vertinimus; pabrėžia strateginę jungčių ir ekonominės integracijos tarp Šiaurės Makedonijos ir jos kaimyninių šalių didinimo vertę;
70. giria Šiaurės Makedoniją už tai, kad ji yra pirmoji Vakarų Balkanų šalis, rengianti integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektą, kuriuo suteikiamas tvirtas pagrindas plataus užmojo galutiniam planui, kuris bus rengiamas laikantis energijos bendrijos įsipareigojimų;
71. ragina parodyti politinę valią, kad būtų įgyvendintas Paryžiaus susitarimas ir plataus užmojo aplinkos apsaugos bei darnaus vystymosi planai, be kita ko, taikant apribojimus hidroenergijos plėtojimui saugomose teritorijose, išsaugant biologinę įvairovę ir užtikrinant atsakomybę už žalą aplinkai;
72. pakartoja savo raginimą spręsti nerimą keliančio oro taršos lygio problemą, visų pirma miestų teritorijose, pereinant prie tvarios energijos, šildymo ir transporto, taip pat investuojant į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, gerinant tarpsektorinį koordinavimą, didinant vietos ir nacionalinį finansavimą, užtikrinant, kad būtų laikomasi dideliems kurą deginantiems įrenginiams nustatytų išmetamųjų teršalų ribų, ir rengiant nacionalinę laipsniško anglių atsisakymo strategiją;
73. teigiamai vertina pažangą, padarytą gerinant vandens kokybę, ir primena, kad reikia didinti nuotekų apdorojimo pajėgumus, mažinti didelį į jūrą patenkančių plastikų kiekį, teikti pirmenybę integruotos regioninės atliekų tvarkymo sistemos sukūrimui ir skatinti perdirbimą;
74. ragina valdžios institucijas imtis veiksmų, kurių reikia siekiant išsaugoti Ochrido gamtos ir kultūros paveldą, užtikrinant visapusišką UNESCO rekomendacijos dėl Ochrido regiono įgyvendinimą;

Regioninis bendradarbiavimas ir užsienio politika

75. primena bendradarbiavimu grindžiamą ir konstruktyvų požiūrį, kurio Šiaurės Makedonija laikėsi vykstant deryboms dėl Prespos susitarimo su Graikija ir Sutarties dėl gerų kaimyninių santykių su Bulgarija, parodantį šios šalies strateginį įsipareigojimą Europos integracijai; pažymi, kad ES valstybės narės turėtų sudaryti palankesnes sąlygas kuo greičiau surengti tarpvyriausybę konferenciją su Šiaurės Makedonija, siekiant pripažinti šalies pastangas stojimo į ES procese ir, be to, užkirsti kelią tam, kad

tolesnis vilkinimas nepakenktų susitaikymo proceso pažangai šiame regione;

76. apgailestauja dėl nuolatinės nepakankamos pažangos įgyvendinant ankstesnes Europos Parlamento rekomendacijas dėl piliečių, atvirai rodančių bulgarų tautinę tapatybę ir (arba) etninę kilmę, diskriminacijos;
77. ryžtingai ragina valdžios institucijas ir pilietinę visuomenę imtis tinkamų priemonių siekiant istorinio susitaikymo, kad būtų panaikinta skirtingų etninių ir nacionalinių grupių, įskaitant bulgarų tautybės piliečius, tarpusavio ir vidinė atskirtis;
78. pakartoja savo visapusišką paramą tvirtesniai regioniniam bendradarbiavimui ir ragina visas šalis užtikrinti visapusišką, nuoseklų ir geria valia grindžiamą Prespos susitarimo su Graikija ir Sutarties dėl gerų kaimyninių santykių su Bulgarija įgyvendinimą, nes abu susitarimai yra svarbi dvišalių santykių dalis; primygtinai ragina partneres toliau bendradarbiauti ir dvišaliu pagrindu spręsti visus neišspręstus dvišalius klausimus, nesusijusius su stojimo procesu, veikti konstruktyviai ir susilaikyti nuo veiksmų, kurie galėtų pakenkti Europos integracijai ir platesniems ES interesams;
79. pažymi, kad regioninis bendradarbiavimas turi būti grindžiamas bendra ateitimi Europos Sąjungoje, atviru dialogu įveikiant regioninius ginčus ir sudėtingą praeitį ir pagarba pagrindinėms Europos vertybėms; ragina kurti naujas aukšto lygmens politinio dialogo ir dialogo politikos klausimais su Vakarų Balkanų šalimis galimybes, reguliariai rengiant ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimus ir intensyviau palaikant ministrų ryšius, kad būtų stiprinama politinė plėtros proceso atsakomybė, užtikrintas geresnis vadovavimas ir aukšto lygmens dalyvavimas – to, be kita ko, siekiama ir peržiūrėta plėtros metodika;
80. apgailestauja dėl to, kad Taryba nepatvirtino derybų programos; tikisi, kad derybų programa bus greitai priimta, siekiant išvengti tolesnio vilkinimo ir nedelsiant surengti pirmąją tarpvyriausybinių konferencijų, kuria bus suteiktas postūmis stojimo deryboms; remia visas pastangas siekiant palengvinti dialogą ir taip sudaryti sąlygas tvariam susitarimui; atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Sąjungos idėja grindžiama siekiu įveikti regioninius ginčus ir sudėtingą praeitį, kad būtų galima kartu siekti geresnės taikios ateities ir klestėti;
81. apgailestauja dėl to, kad Bulgarija ir Šiaurės Makedonija dar turi susitarti dėl neišspręstų dvišalių klausimų; primena nuolatinio dialogo svarbą siekiant tvarių rezultatų gera valia įgyvendinant dvišalius susitarimus, visapusiškai pasinaudojant dviejų šalių Draugystės, geros kaimynystės ir bendradarbiavimo sutarties sistema ir tikslais; teigiamai vertina Šiaurės Makedonijos specialiojo įgaliotinio Bulgarijoje paskyrimą ir pabrėžia, jog svarbu tęsti dialogą, kad būtų pasiektas tvarus susitarimas dėl dabartinių dvišalių klausimų; ragina Bulgariją ir Šiaurės Makedoniją pasiekti kompromisą dėl konkrečių priemonių veiksmų plano, kurio įgyvendinimas bus reguliariai vertinamas laikantis Draugystės sutarties nuostatų;
82. giria Šiaurės Makedoniją ir Bulgariją dėl jų sėkmingo bendro pirmininkavimo Vakarų Balkanams skirtame Berlyno procese ir jo svarbių laimėjimų;
83. ragina numatyti institucionalizuotą Šiaurės Makedonijos ir Graikijos bei Šiaurės Makedonijos ir Bulgarijos jaunimo dialogą, grindžiamą Prancūzijos ir Vokietijos jaunimo biuro (angl. FGYO) modeliu, ir skirti jam tinkamą viešąjį finansavimą;

84. primygtinai ragina visus regiono politinius lyderius skubiai imtis veiksmų, kad būtų įsteigta regioninė komisija (RECOM), kuriai būtų pavesta nustatyti faktus apie visas karo nusikaltimų ir kitų sunkių žmogaus teisių pažeidimų, padarytų buvusios Jugoslavijos teritorijoje, aukas, remiantis dideliu RECOM koalicijos atliktu darbu;
 85. palankiai vertina Šiaurės Makedonijos prisijungimą prie NATO 2020 m. kovo 27 d. ir jos nuolatinį įsipareigojimą euroatlantinei saugumo sistemai; teigiamai vertina šalies indėlį vykdant NATO vadovujamas misijas, taip pat Tarptautinių saugumo pajėgų Kosove (KFOR) misijas, pasinaudojant priimančiosios šalies koordinavimo centru, ir jos oficialų bendradarbiavimą su Europos gynybos agentūra; ragina Šiaurės Makedoniją toliau tęsti savo derinimą su kariniais ir operaciniais standartais, siekiant pagerinti sąveikumą ir suderinamumą su ES ir NATO valstybėmis narėmis; teigiamai vertina Šiaurės Makedonijos įsipareigojimą įgyvendinti iniciatyvą „Švarus tinklas“;
 86. pabrėžia, kad ES ir Jungtinės Valstijos turi stiprinti partnerystę ir koordinavimą su Vakarų Balkanais, kad būtų vykdomos svarbios reformos, stiprinamas valdymas ir susitaikymas;
 87. pripažįsta geresnį Šiaurės Makedonijos suderinamumą su bendra užsienio ir saugumo politika lygį ir ragina šalį toliau jį didinti, visų pirma atsižvelgiant į Rusijai taikomas ribojamąsias priemones; giria Šiaurės Makedoniją už tai, kad ji nuolat prisideda prie vykdomų ES krizių valdymo ir bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijų bei operacijų, ir pabrėžia, jog reikia, kad ji ateityje toliau laikytųsi savo įsipareigojimo; reiškia susirūpinimą dėl jos didėjančios ekonominės ir energetinės priklausomybės nuo trečiųjų šalių;
 88. teigiamai vertina nuolatinį Šiaurės Makedonijos įsipareigojimą įgyvendinti regionines iniciatyvas ir ragina nuosekliai vykdyti įsipareigojimus įvairiose regioninėse sistemose, kuriomis stiprinama bendra regioninė rinka;
- o
- o o
89. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Šiaurės Makedonijos Respublikos prezidentui, vyriausybei ir asamblėjai.